

Archeo-rapport 152

Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenberg)

Marjolijn De Puydt & Maarten Smeets

**Kessel-Lo, 2013
Studiebureau Archeologie bvba**

Archeo-rapport 152

Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenbergh)

Marjolijn De Puydt & Maarten Smeets

**Kessel-Lo, 2013
Studiebureau Archeologie bvba**

Colofon

Archeo-rapport 152 Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenbergh)
--

Opdrachtgever:	Gemeente Kortenbergh
Projectleiding:	Maarten Smeets
Leidinggevend archeoloog:	Marjolijn De Puydt
Auteurs:	Marjolijn De Puydt Maarten Smeets
Foto's en tekeningen:	Studiebureau Archeologie bvba (behalve figuren 1 t.e.m. 10)

Op alle teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van Studiebureau Archeologie bvba mag niets uit deze uitgave worden vermenigvuldigd, bewerkt en/of openbaar gemaakt, hetzij door middel van webpublicatie, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

D/2013/12.825/16

Studiebureau Archeologie bvba
Jozef Wautersstraat 6
3010 Kessel-Lo
www.studiebureau-archeologie.be
info@studiebureau-archeologie.be
tel: 0474/58.77.85
fax: 016/77.05.41

©2013, Studiebureau Archeologie bvba

Administratieve fiche

Administratieve gegevens

Opdrachtgever	Gemeente Meerbeek, De Walsplein 30, 3070 Kortenberg
Uitvoerder	Studiebureau archeologie bvba
Vergunningshouder	Marjolijn De Puydt
Beheer en plaats opgravingsgegevens	Deze gegevens werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Beheer en plaats vondsten en stalen	De vondsten en stalen werden na het onderzoek overgemaakt aan de opdrachtgever.
Projectcode	2013-041
Vindplaatsnaam	Meerbeek-kerkhof
Locatie	Vlaams-Brabant, Kortenberg, Alfons Dewitstraat
Kadasternummers	Afdeling: 3, Sectie: A, perceelsnummer: 66s
Lambertcoördinaat 1	165218,78; 174,776,47; 41,36
Lambertcoördinaat 2	165216,27; 174750,44; 40,75
Lambertcoördinaat 3	165234,06; 174770,41; 40,65
Lambertcoördinaat 4	165236,48; 174781,75; 40,24
Kadasterplan	Zie bijlage 6
Topografisch plan	Zie fig. 1
Begindatum	25 februari 2013
Einddatum	25 februari 2013

Onderzoeksopdracht

Verwijzing Bijzondere voorwaarden	Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meerbeek-kerkhof
Archeologische verwachtingen	In de onmiddellijke omgeving van het projectgebied zijn enkele Romeinse vindplaatsen gekend.
Aarde van de bedreiging	Uitbreiding kerkhof
Randvoorwaarden	Zie bijzondere voorwaarden bij de vergunning voor een archeologische prospectie met ingreep in de bodem: Meerbeek-kerkhof

Inhoudstafel

Inhoudstafel	p. 1
Hoofdstuk 1 Inleiding	p. 3
Hoofdstuk 2 Fysiografie	p. 5
2.1 Lokale topografie en hydrologie	p. 5
2.2 Algemene geologische opbouw	p. 6
2.2.1 Tertiair geologische opbouw	p. 6
2.2.2 Quartair geologische opbouw	p. 7
2.3 Bodemeenheden rond de site en hun eigenschappen	p. 8
2.4 Bodemgenese en terreinwaarnemingen	p. 9
2.4.1 Bodemgenese	p. 9
2.4.2 Terreinwaarnemingen	p. 10
Hoofdstuk 3 Werkmethode	p. 13
Hoofdstuk 4 Beschrijving van de sporen	p. 15
4.1 Kuil	p. 15
4.2 Witloofovens	p. 15
Hoofdstuk 5 Besluit	p. 19
Bibliografie	p. 21
Bijlagen	p. 23
Bijlage 1: Sporeninventaris	p. 25
Bijlage 2: Vondsteninventaris	p. 27
Bijlage 3: Fotoinventaris	p. 29
Bijlage 4: Coupetekeningen	p. 31
Bijlage 5: Harris-matrix	p. 35
Bijlage 6: Opgravingsplan	p. 37

Hoofdstuk 1 Inleiding

Naar aanleiding van de uitbreiding van het kerkhof van Meerbeek werd door Onroerend Erfgoed een archeologisch vooronderzoek in de vorm van proefsleuven opgelegd.

Het onderzoek werd door de gemeente Kortenbergh aan Studiebureau Archeologie bvba toevertrouwd en het terreinwerk werd uitgevoerd op 25 februari 2013.

Het projectgebied beslaat ca. 18 are en is omsloten door de begraafplaats van Meerbeek ten zuidwesten en zuidoosten, door een landweg ten noordoosten en een perceel met een aantal bomen op ten noordwesten.

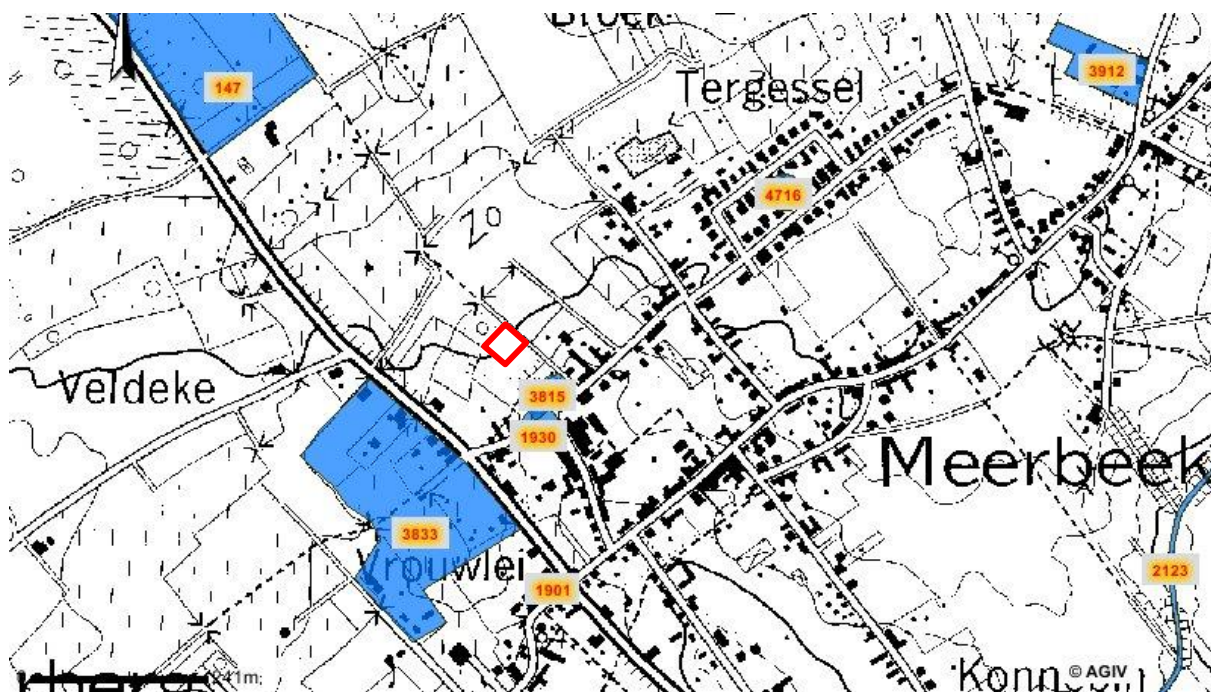

Fig. 1: Uittreksel uit de CAI met situering van het projectgebied¹.

Op de Centrale Archeologische Inventaris (CAI) (fig. 1) zijn in de directe omgeving van het projectgebied 8 vindplaatsen aangeduid. De helft van deze vindplaatsen duiden op een Romeinse aanwezigheid. Ten noorden van het huidige projectgebied zijn er fragmenten van Romeins aardewerk en dakpannen aangetroffen (CAI 147 en CAI 4716). Ook op de hoek van de Alfons Dewitstraat en de Sint-Antoniussstraat (CAI 1930) zijn er fragmenten van Romeins aardewerk en bouwceramiek aangetroffen evenals silexfragmenten. Vijfwegen (CAI 2123), ten oosten van het huidige projectgebied, is mogelijk een secundaire weg uit de Romeinse tijd.

Er zijn ook verscheidene aanwijzingen van laat middeleeuwse bewoning. Zo is er de Sint-Antoniuskkerk (CAI 3815) waaraan de begraafplaats verbonden is. De toren van de kerk dateert uit de 13de eeuw en de kerk zelf dateert uit de 14de tot 16de eeuw. Ten zuidwesten van het huidige projectgebied ligt 'De Borch' (CAI 3833), een waterburcht uit de late middeleeuwen die op een bepaald moment is omgebouwd tot pachthof. Ten oosten van het huidige projectgebied bevindt zich het 'Hof ter Bank' (CAI 3912), een hoeve die eveneens uit de late middeleeuwen dateert. Verder is er op de hoek van de Wijnegemhofstraat en de Dorpsstraat (CAI 1901) nog laat middeleeuws aardewerk aangetroffen bij een controle van werken.

¹ cai.erfgoed.net

Fig. 2: Uittreksel uit de Ferrariskaart met situering van het projectgebied².

De Ferrariskaart (1771-1778) (fig. 2) toont dat het huidige projectgebied op het einde van de 18de eeuw in gebruik was als akkergebied. De voetweg die thans nog langs het projectgebied loopt staat wel op de Atlas der Buurtwegen (fig. 3), maar niet op de Ferrariskaart afgebeeld. Op de Atlas der Buurtwegen staat het huidige projectgebied afgebeeld als onbebouwd gebied.

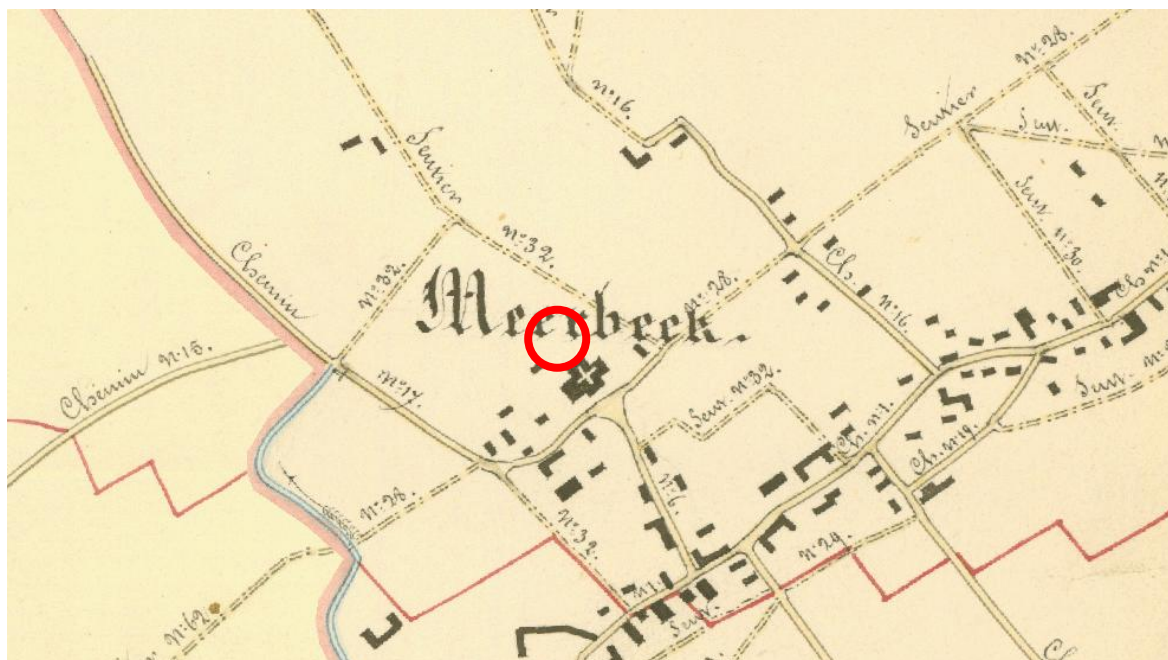

Fig. 3: Uittreksel uit de Atlas der Buurtwegen met situering van het projectgebied.

² www.kbr.be

Hoofdstuk 2 Fysiografie

2.1 Lokale topografie en hydrografie

Het onderzoeksgebied ligt op een hoogte van 38 tot 40 m TAW. Het oppervlak helt lichtjes af in noordwestelijke richting (fig. 4). De afwatering gebeurt via de noordwestelijk gelegen Tergesselbeek (fig. 5). Deze behoort tot het Dijlebekken.

Fig. 4: Lengteprofiel van het oppervlak en de helling in het projectgebied.

Fig. 5: Topografie en hydrografie rond het aangeduide onderzoeksgebied.

2.2 Algemene geologische opbouw

2.2.1 Tertiair geologische opbouw

Onder het projectgebied bevinden zich sedimenten die behoren tot de Formatie van Lede (Ld) (fig. 6). Deze formatie dateert uit het midden Eoceen (fig. 7). De Formatie van Lede bestaat uit een gelig zand, dat tot de helft aan kalk kan bevatten en zwak glauconiethoudend is. Waar het zand tegen het oppervlak voorkomt, is het veelvuldig ontkalkt. Het bevat verschillende kalkzandsteenbanken die tot 20 cm dik kunnen zijn en die ook als bouwstenen werden ontgonnen. Deze bouwstenen zijn bekend als de Kalkzandsteen van Balegem of Ledesteen. De basis van het zand bestaat uit een laagje grof kwartszand, met gerolde schelpen en visresten. Aan die basis zelf kunnen ook gerolde zandsteenbankfragmenten voorkomen die geoxideerd en aan alle kanten doorboord zijn door organismen. Deze eigenschappen van de basislaag van de Zanden van Lede wijzen op een langdurige tijdsperiode waarin erosie en sedimentatie elkaar quasi in balans hielden. Deze grove basis van de Formatie van Lede werd vroeger als een afzonderlijke etage aangeduid, namelijk het 'Laekenien', en op de oude geologische kaarten als een afzonderlijke eenheid gekarteerd. In de basis van de Formatie van Lede komen reeds gerolde zandstenen voor uit de onderliggende Zanden van Brussel (Br). Dit wijst op een belangrijke erosie die plaatsvond tussen beide afzettingen. De overgang van de Zanden van Lede naar de onderliggende Zanden van Brussel is in ontsluitingen evenwel niet steeds goed af te lijnen³.

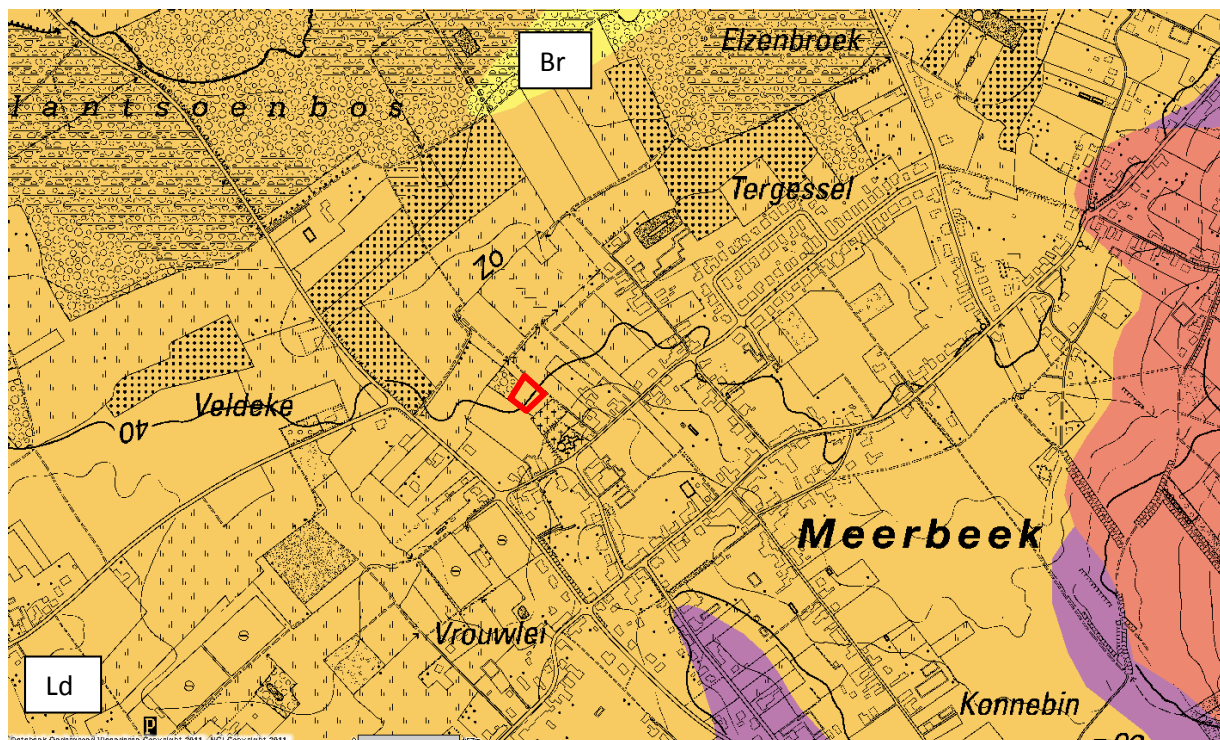

Fig. 6: Tertiair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

³ Vandenberghe & Gullentops 2001: 32-33.

Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenbergh)

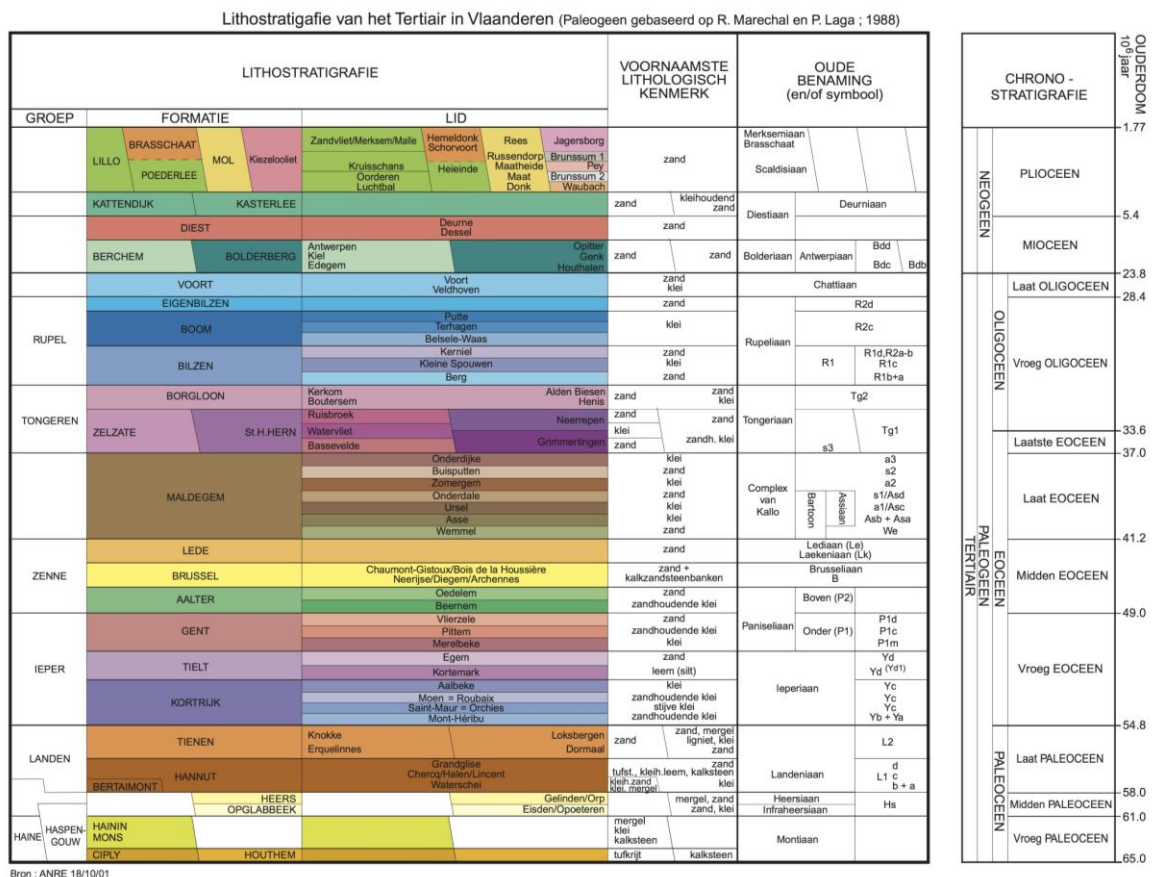

Fig. 7: Litho- en chronostratigrafie van het Tertiair in Vlaanderen.

2.2.2 Quartair geologische opbouw

Bij deze eolische leemafzettingen heeft men te maken met pleistocene en de holocene afzetting. De pleistocene leem die in Midden-België afgezet werd, was hoofdzakelijk van Weichsel (Würm) ouderdom. Tijdens deze ijstijd brachten de winden die vooral uit het N-NW kwamen, buiten sneeuw ook loess en zand mee dat opgewaaid werd uit blootliggende sedimenten (ook de Noordzee lag toen droog). Dit materiaal werd dan later weer afgezet, waardoor Midden-België met een leemmantel werd bedekt. Deze leem werd op sommige plaatsen weggespoeld. Zo vindt men nu nog de maximale leemaccumulaties in de depressies langs de lijzen weer. Gebaseerd op de atmosferische vochtigheid kan men twee afzettingsperioden onderscheiden: het Hesbayaan en het Brabantiaan. Het Hesbayaan was een koude, zeer vochtige periode met veel neerslag. De afgezette leem werd ten gevolge van deze neerslag door smeltwaters herwerkt, zodat men over niveo-eolische leem spreekt. Meestal kreeg men hierdoor uit deze eerste periode van de Weichsel-ijstijd een afwisselende afzetting van leem en zand. Immers werd het zand reeds bij een groot debiet van de smeltwaters afgezet terwijl de leem pas bij een klein debiet, dus in de zomer. Deze afwisseling van zand en leem noemt men de Haspengouw leem. Het Brabantiaan was als tweede periode uit de Weichsel-ijstijd ook een koude, maar een veel drogere periode met weinig of geen neerslag. Hierdoor bleef de leem ter plaatse liggen en vormde zo een hangende leemmassa, namelijk de Brabant leem. Deze leem werd tijdens het Subatlanticum gedeeltelijk ontalkt. Hierdoor omvat het Brabant leem een ontalkt gedeelte en een onderliggend kalkrijk gedeelte.

Tussen deze twee periodes zou er zich een verdroging van het klimaat hebben voorgedaan waardoor er zich een bodem, namelijk de bodem van Kesselt, heeft kunnen ontwikkelen. Getuige van deze verdroging zijn tevens de gebroken (ten gevolge van vorstwerking) tertiaire keitjes aan de basis van het Brabantiaan. Ook ouder dan het Hesbayaan heeft zich een bodem, namelijk de bodem van Rocourt (met zijn typische rode kleur) kunnen ontwikkelen, waarop later zich een (Warneton) humusrijke leemlaag heeft gevormd. Deze humusrijke laag vindt men volgens de literatuur meestal enkel waar de bodem van Rocourt aanwezig is. Doch zijn beide niet uit de aanwezige gegevens en beschrijvingen te achterhalen.

Het hierop volgend Holoceen werd gekenmerkt door een vochtig, gematigd klimaat dat een andere invloed heeft op het landschap dan het periglaciaire klimaat uit het Pleistoceen. Immers krijgt men door dit nieuwe klimaat een hername van de bronerosie, de creep en het ruissellement (oppervlakteafvoer). Deze worden elk nog eens versterkt door de vele ontbossingen en het wegruimen van de leem door de mens. Door de erosie ontstonden tijdens het Holoceen vele kleine depressies, die later door afgespoelde leem, colluvium, werden opgevuld. Dit colluvium is verscheiden van aard waardoor deze ook nog geen officiële lithostratigrafische naam heeft gekregen⁴.

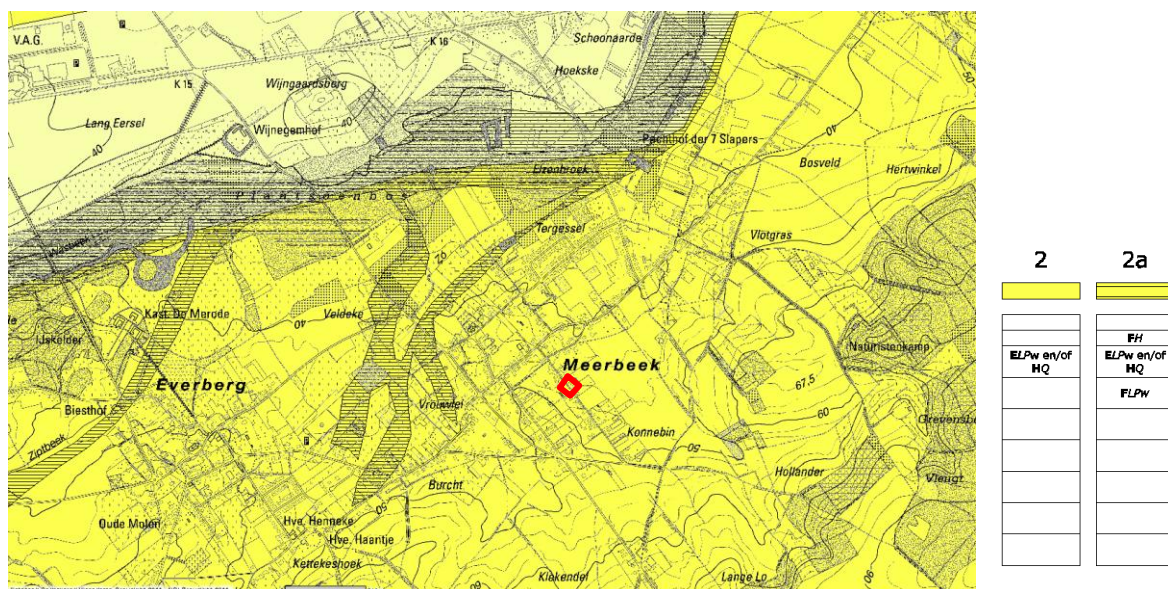

Fig. 8: Quartair geologische kaart met aanduiding van het projectgebied.

Legende⁵:

ELPw: Eolische afzettingen (silt) van het Weichseliaan (Laat-Pleistoceen), mogelijk Vroeg-Holoceen.

HQ: Hellingsafzettingen van het Quartair.

2.3. Bodemeenheden rond de site en hun eigenschappen

Het projectgebied ligt op leem (A) (fig. 9). Er zijn drie bodemtypes aanwezig op het huidige projectgebied.

Aba1 zijn leemgronden met textuur B horizont en een dunne A horizont (<40cm). Het betreft een uitgeloopte (grijsbruin podzolachtige) bodem ontwikkeld in een gematigd, vochtig klimaat, onder loofbos, in een betrekkelijk vlak reliëf en in een kalkrijke löss. De Ap horizont rust rechtstreeks op de

⁴ Goossens 2007: 28-29.

⁵ Bogemans 2005: 1.

B₂t. De B₂t is aangerijkt met klei en sesquioxiden; het is een bruin zwaar leem met (subhoekige) blokstructuur. Op ca. 2 m gaat de B horizont tamelijk snel over in een ontkalkte (C₁) en kalkrijke (C₂) löss⁶.

Acp zijn zwak gleyige gronden op leem. De colluviale gronden hebben een homogeen uitzicht en bestaan uit materiaal afkomstig van hoger gelegen gronden. Ze vertonen een donker grijsbruine (10 YR 4/2) bouwvoor, rustend op bruin (10 YR 5/3-4) leemcolluvium. De structuur is kruimelig in de bouwvoor, platig in de ondergrond. De consistentie is los en de beworteling regelmatig en diep. Houtskool, baksteenresten en vreemde voorwerpen zijn verspreid over gans de diepte van het colluviale dek. De ondergrond waarop het colluvium rust bestaat uit autochtoon leem. De platige structuur is typisch en schijnt rechtstreeks verband te houden met het gehalte aan grove bodemdeeltjes; ze is steeds duidelijk in de ondergrond (micro-stratificatie). Het humusgehalte is betrekkelijk hoog in de bouwvoor (2%) en daalt geleidelijk in de ondergrond. De gleyverschijnselen beginnen tussen 80 en 125 cm diepte⁷.

Adp zijn matig gleyige gronden op leem. Dit is een alluviaal of colluviaal sediment met gleyverschijnselen tussen 50 en 80 cm⁸.

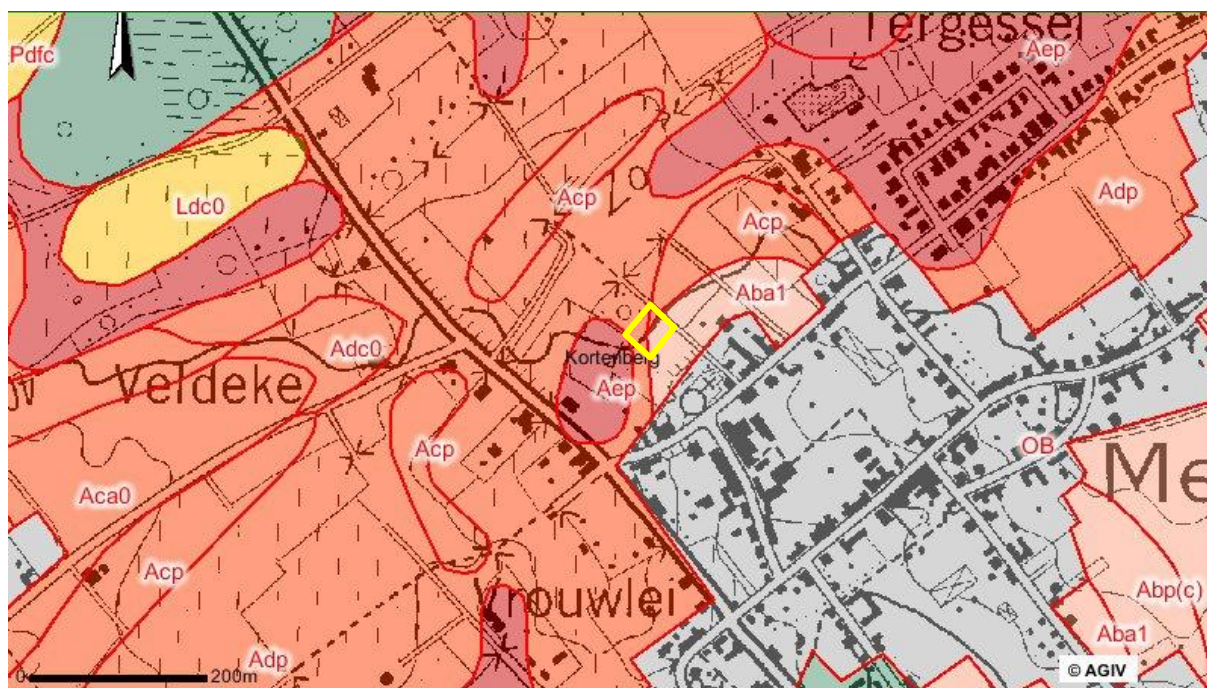

Fig. 9: Overzicht van het bodemlandschap met aanduiding van het onderzoeksgebied.

2.4. Bodemgenese en terreinwaarnemingen

2.4.1 Bodemgenese

Volgens de bodemkaart zijn er 3 verschillende bodems aanwezig binnen het projectgebied.

⁶ Baeyens 1962: 27.

⁷ Baeyens 1962: 45.

⁸ Baeyens 1962: 46.

De grijsbruine podzolachtige bodems zijn niveo-eolische leem- en zandleemgronden die verweerden onder loofbos in een vochtig, gematigd klimaat. Het profiel dat aldus ontstond vertoont volgende kenmerken:

A₀: ruwe-humushorizont, voortkomend van de strooisellaag,

A₁: humushoudende bovengrond, ca. 10 cm dik,

A₂: aan klei verarmde, geelbruine, licht-(zand)leemhorizont, 40-50 cm dik,

B_{2t}: met klei aangerijkte, bruinachtige horizont met (subhoekige) blokkige structuur, 40-60 cm dik,

B₃: bruinachtige horizont met minder duidelijke kenmerken dan bij de voorgaande,

C₁: ontkalkt moedermateriaal,

C₂: kalkrijk moedermateriaal.

In vele gevallen ontbreken de A₀, A₁, B₃, C₁ en C₂ horizonten en zijn vervangen door:

Ap: bouwvoor

BD: overgangshorizont met sporen van solifluxie, vermengd met materiaal van het substraat,

D: substraat.

Deze bodems worden grijsbruine podzolachtige of uitgeloogde gronden genoemd; ze worden omschreven als (zand)leembodems met textuur B horizont⁹.

In sommige gevallen hebben zich om één of andere reden geen uitlogings- of aanrijkingshorizonten gevormd en is de horizontenopvolging A-C. Dat is onder andere het geval bij jonge sedimenten, bijvoorbeeld colluvium en alluvium. Deze gronden worden omschreven als gronden zonder profielontwikkeling¹⁰. Tot deze laatste groep horen zowel bodemtype Acp als Adp.

Fig. 10: De ligging van het referentieprofiel.

2.4.2 Terreinwaarnemingen

Het profiel (fig. 10 en 11) wordt gekenmerkt door een donker bruingrijze bouwvoor met spikkels houtskool en bouwceramiek (1). Daaronder bevindt zich colluvium: een licht bruingrijze leemlaag

⁹ Baeyens 1962: 18-19.

¹⁰ Baeyens 1962: 20.

met lichtgrijze vlekken en enkele spikkels houtskool (2). Onder het colluvium bevindt zich de C horizon, deze horizon wordt gekenmerkt door bruineel zandige leem (3). De dikte van het colluvium is variabel. In het zuidoostelijke deel van het projectgebied, het hoogste punt van de helling, is de colluviumlaag het dunst.

Fig. 11: Het referentieprofiel.

Conform de opgelegde voorschriften werden sleuven aangelegd met een graafmachine op rupsbanden met een platte graafbak (FIG. 12). In totaal werden 3 proefsleuven aangelegd. Er werd eveneens 1 kijkvenster aangelegd aan sleuf 2. Het kijkvenster was 4x8m groot. Om een beter inzicht te krijgen op de bodemkundige situatie van het projectgebied werd aan het begin van elke sleuf een profielput gegraven. In totaal werd 14% van het projectgebied onderzocht.

De aanwezige sporen werden opgeschaafd, gefotografeerd en beschreven. Enkele sporen werden gecoupeerd om de diepte, aard en de bewaringstoestand van de sporen te achterhalen. Van de gecoupeerde sporen werden digitale coupetekeningen gemaakt.

Vondsten werden per spoor en eventueel per laag ingezameld.

Alle sleuven, sporen en bodemprofielen werden digitaal topografisch ingemeten, evenals het maaiveld en de locatie van de profielen.

De sleuven werden onderzocht met behulp van een metaaldetector. Dit leverde echter geen vondsten op.

Hoofdstuk 4 Beschrijving van de sporen

In totaal werden 19 sporen opgetekend, waarvan in totaal 1 kuil (S1) en 18 witloofovens.

4.1 Kuil

In sleuf 2 is er een grote kuil, mogelijk een silo, (S1) aangetroffen (fig. 13). Dit spoor wordt gekenmerkt door een zeer vage aflijning. In de coupe van het spoor zijn er 2 lagen zichtbaar. De bovenste laag (1) is de bruingrijze laag met grijze tot lichtgrijze vlekken die eveneens zichtbaar is in het vlak. Deze laag bevat naast spikkels houtskool en enkele spikkels bouwceramiek ook enkele brokken natuursteen. De onderste laag (2) is grijs en bevat meer houtskool dan de laag erboven. In het spoor zijn 2 fragmenten bouwceramiek, waaronder een fragment van een Romeinse imbrix, 1 klein fragment ruwwandig handgevormd aardewerk, 2 silexfragmenten en 2 zeer kleine fragmenten verbrand bot aangetroffen. De 2 silexfragmenten zijn van dezelfde vuursteensoort. Het betreft een (micro)klingfragment en een kernfragment.

De combinatie van bouwceramiek en handgevormd aardewerk doet vermoeden dat het hier een Romeinse kuil betreft. Het zou, afgaande op de grootte van de kuil, kunnen gaan om een silo.

Fig. 13: Coupe van spoor 1.

Bij de aanleg van de sleuven zijn er in het colluvium nog 4 fragmenten bouw materiaal, vermoedelijk Romeins, 5 fragmenten Romeins aardewerk en 1 fragment middeleeuws aardewerk gevonden (fig. 14). Onder het Romeins aardewerk bevindt zich een randfragment van een mortarium met overhangende rand.

Fig.14: Aardewerk aangetroffen bij aanleg van sleuf 2: (1) middeleeuws wandfragment, (2) en (3) Romeinse wandfragmenten, (4) randfragment van mortarium.

4.2 Witloofovens

In sleuf 3, in het noordoostelijke deel van het terrein, zijn er 18 gelijkaardige sporen (S2-S19) aangetroffen. Deze sporen hebben alle een redelijk vage tot vage aflijning en een grijsbruine vulling met geelbruine vlekken, spikkels houtskool en bouwceramiek. Aan de kopse kant van de sporen is er een halfcirkelvormig tot cirkelvormige rood verbrande leemlaag zichtbaar.

De sporen zijn restanten van de witloofteelt die in de streek intensief wordt verbouwd. In de tweede fase van de teelt, de kropsteelt of forcerie, bepaalt de grondtemperatuur de groei van de groente. Om de grondtemperatuur te controleren wordt er een verwarmingssysteem aangelegd onder de ingetafelde wortels¹¹. Nu gebruikt men verwarmingsketels en legt men buizen aan onder de witloofbedden. Vroeger werden er zogenaamde witlofoventjes gebruikt om de grondtemperatuur op pijl te houden.

Er zijn 2 verschillende types witlofoventjes aangetroffen; het eerste type is het enkelvoudige type (S3-S5, S8-S11, S17, S19) bestaande uit een vierkante tot rechthoekige stookkuil met aan één zijde een ovenkoepel. Het tweede type (S16) bestaat uit een grote stookkuil met aan weerszijde verschillende ovenkoepels¹². Het is niet geweten hoe lang de witlofoventjes in gebruik waren, maar er kan van uitgegaan worden dat deze oventjes slechts 1 seizoen in gebruik waren en de volgende opnieuw werd aangelegd. Op enkele plekken in sleuf 3 zijn er verschillende witlofovens over elkaar aangelegd. Omwille van de vage aflijning van de stookkuilen waren de oversnijdingen niet te herkennen in het vlak. Deze concentratie van witlofoventjes kregen 1 spoornummer (S2, S6, S7, S12-S16, S18).

¹¹ www.grondwitloof.be

¹² Deze typologie is ontleend aan In 't Ven & De Clercq 2005.

Fig. 15: Spoor 4, witloofoven.

De stookkuil van het enkelvoudige type heeft een vierkante tot rechthoekige vorm in het grondplan (1). De ovenkoepel is kleiner dan de stookkuil en eveneens vierkant tot rechthoekig in het grondplan (2). De ovenkoepel bevindt zich aan de kopse kant van de stookkuil. Rondom de ovenkoepel is de leem verbrand (3) (fig. 15).

Één van de oventjes (S4) is gecoupeerd. Het is 31 cm diep bewaard en heeft een redelijk vlakke bodem. Onderaan is er een donkergrijze aslaag van 1 tot 2 cm waarneembaar (fig. 16).

Dit soort oventjes zijn ook op andere opgravingen in de witloofstreek aangetroffen. Zo zijn er bijvoorbeeld tijdens de aanleg van het vTn-project op 3 verschillende sites in Kampenhout verscheidene witlofoventjes aangetroffen¹³.

Er zijn bij de aanleg van het vlak en bij het couperen geen artefacten aangetroffen in de witlofoventjes. Aangezien deze oventjes gelinkt zijn aan de witloofteelt, kunnen ze zo gedateerd worden. Witloof werd in het begin van de 19de eeuw gekweekt in Schaarbeek. Aan het einde van de 19de eeuw breidde de witloofteelt uit naar de aangrenzende gemeenten. Na WO I werd witloof gekweekt de driehoek Brussel-Mechelen-Leuven¹⁴. De witloofteelt in Meerbeek dateert dus van het einde 19de-begin 20ste eeuw. De witlofoventjes die zijn aangetroffen bij die proefsleuvenonderzoek zijn dus niet ouder dan eind 19de-begin 20ste eeuw.

¹³ In 't Ven & De Clercq 2005: 125.

¹⁴ www.grondwitloof.be

Fig. 16: Coupe van spoor 4, witloofoven.

Hoofdstuk 6 Besluit

Conform art. 4 § 2 van het Decreet houdende Bescherming van het Archeologisch Patrimonium van 30 juni 1993 (B.S. 15.09.1993), gewijzigd bij decreet van 18 mei 1999 (B.S. 08.06.1999), 28 februari 2003 (B.S. 24.03.2003), 10 maart 2006 (B.S. 7.6.2006), 27 maart 2009 (B.S. 15.5.2009) en 18 november 2011 (B.S. 13.12.2011) zijn de eigenaar en de gebruiker ertoe gehouden de archeologische monumenten die zich op hun gronden bevinden te bewaren en te beschermen en ze voor beschadiging en vernieling te behoeden.

Daarom werd een archeologisch vooronderzoek gevraagd om de archeologische potentie van het terrein in te schatten.

Tijdens het vooronderzoek werd er 1 archeologisch spoor aangetroffen. Het betreft hier een grote kuil, mogelijk een silo, uit de Romeinse periode. Verder zijn er in het noordoostelijke deel van het projectgebied 18 oventjes aangetroffen. Deze oventjes werden gebruikt in de witloofteelt en zijn zodoende te dateren op het einde van de 19de en het begin van de 20ste eeuw.

Daarom lijkt een verder archeologisch onderzoek niet verantwoord. Het officieel vrijgeven van het terrein gebeurt door Onroerend Erfgoed.

Ondanks het vrijgeven van het terrein blijven de algemene bepalingen die voorzien zijn in:

- het decreet van 30 juni 1993 houdende bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij de decreten van 18 mei 1999, 28 februari 2003, 10 maart 2006, 27 maart 2009 en 18 november 2011 (BS 08.06.1999, 24.03.2003, 07.06.2006, 15.5.2009 en 13.12.2011)
- en het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 1994 tot uitvoering van het decreet van 30 juni 1993 houdende de bescherming van het archeologisch patrimonium, gewijzigd bij besluiten van de Vlaamse Regering van 12 december 2003, 23 juni 2006, 9 mei 2008, 4 december 2009, 1 april 2011 en 10 juni 2011 van toepassing,

meer bepaald voor de bepalingen over de meldingsplicht van eventuele toevalsvondsten tijdens het verdere verloop van de werken.

Bibliografie

Baeyens L. 1962: *Bodemkaart van België. Verklarende tekst bij het kaartblad Erps-Kwerps 89W*, Gent.

Bogemans F. 2005: *Legende overzichtskaart Quartairgeologie Vlaanderen*, Brussel.

Goossens E. 2007: *Toelichting bij de quartairgeologische kaart- Kaartblad 32 Leuven*, Leuven.

In 't Ven I. & De Clercq W. (red.): *Een lijn door het landschap. Archeologie en het vTn-project 1997-1998*, Brussel.

Vandenberghe N. & Gullentops F. 2001: *Toelichting bij de geologische kaart van België- Vlaams Gewest- Kaartblad 32 Leuven*, Brussel.

Bijlagen

Bijlage 1 Sporeninventaris

Spoor	Sleuf	Aard	Vorm	Aflijning	Kleur	Textuur	Bijmenging	Afmetingen (cm.)	Opmerkingen
1	2	Kuil	Ovaal	ZeD	Br-Gr m. Gr vl.	ReHaVa L	NS, HK, BC	225x162x	
2	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	143x101x	verschillende ovens oversneden
3	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	142x30x	enkelvoudig type
4	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	79x33x31	enkelvoudig type
5	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	71x28x	enkelvoudig type
6	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	78x73x	enkelvoudig of dubbel type?
7	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	233x146x	verschillende ovens oversneden
8	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	71x36x	enkelvoudig type
9	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	75x44x	enkelvoudig type
10	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	68x42x	enkelvoudig type
11	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	63x25x	enkelvoudig type
12	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	200x88x	verschillende ovens oversneden
13	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	135x23x	verschillende ovens oversneden
14	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	81x44x	verschillende ovens oversneden
15	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	195x76x	verschillende ovens oversneden
16	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	180x156x	type in batterijvorm
17	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	157x68x	enkelvoudig type
18	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	166x50x	verschillende ovens oversneden

Het archeologisch vooronderzoek aan de begraafplaats te Meerbeek (Kortenbergh)

19	3	Witloofoven	Onregelmatig	Var	Br-Gr m. LGr vl. en Rd lg.	ReHaVa L	HK, BC	70x40x	enkelvoudig type
----	---	-------------	--------------	-----	-------------------------------	----------	--------	--------	---------------------

Afkortingen:

Aflijning:

Ze Zeer
 D Diffuus
 Var Variabel

Kleur:

L- Licht
 Br Bruin
 Gr Grijs
 Rd Rood

 m met
 vl vlekken
 lg laag

Textuur:

Re Redelijk
 Ha Hard
 Va Vast

 L Leem

Bijmenging:

BC Bouwceramiek
 HK Houtskool

Bijlage 2 Vondsteninventaris

Inventarisnummer	Spoor	Sleuf	Vlak	Aard	Aantal
2013-041-S1-Ce	S1	2	1	Ceramiek	1
2013-041-S1-BC	S1	2	1	Bouwceramiek	2
2013-041-S1-Si	S1	2	1	Silex	2
2013-041-S1-Fa	S1	2	1	Fauna	2
2013-041-SL1-Ce	Aanleg sleuf	1	1	Ceramiek	3
2013-041-SL2-Ce	Aanleg sleuf	2	1	Ceramiek	4
2013-041-SL2-BC	Aanleg sleuf	2	1	Bouwceramiek	4

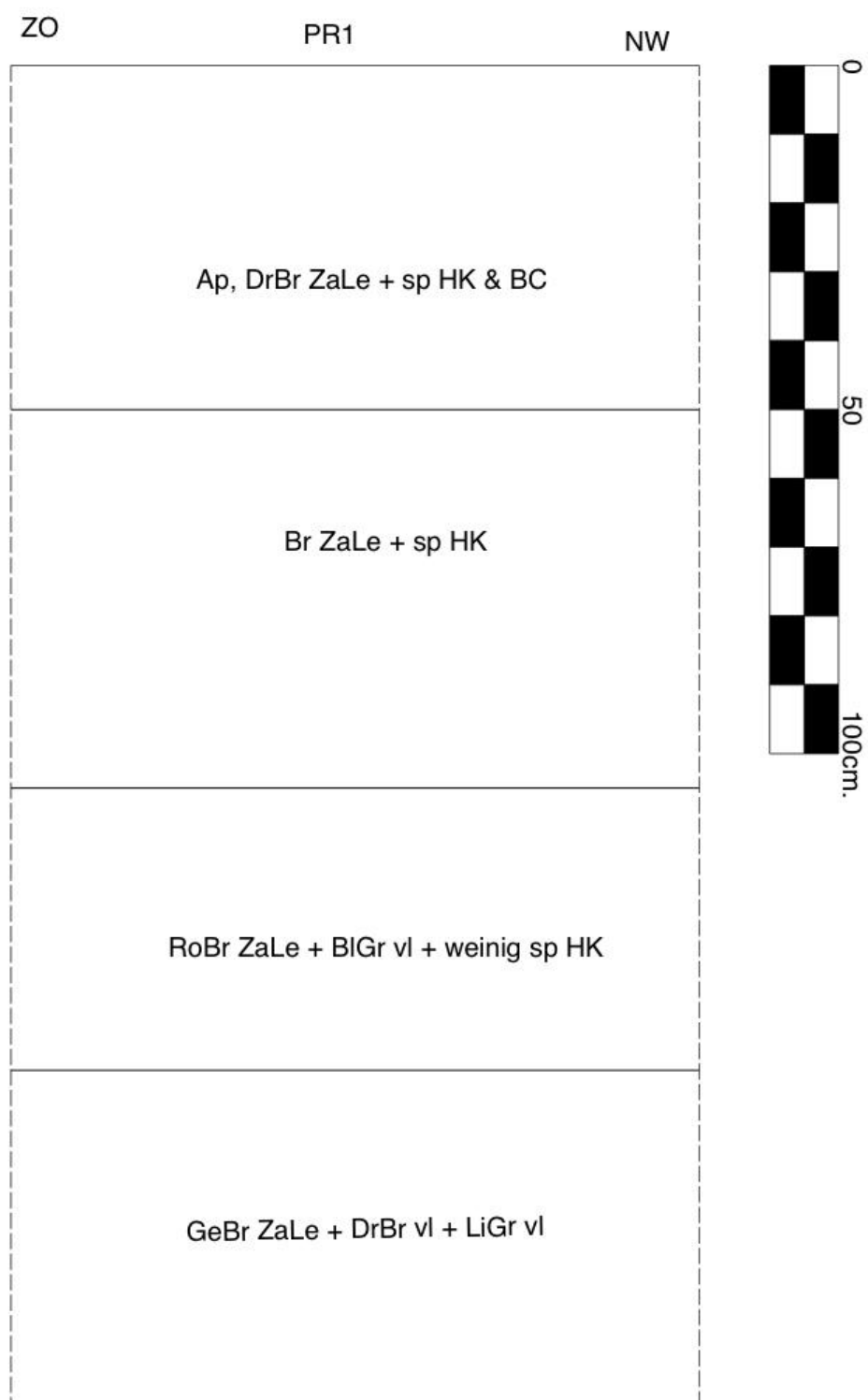
Bijlage 3 Fotoinventaris

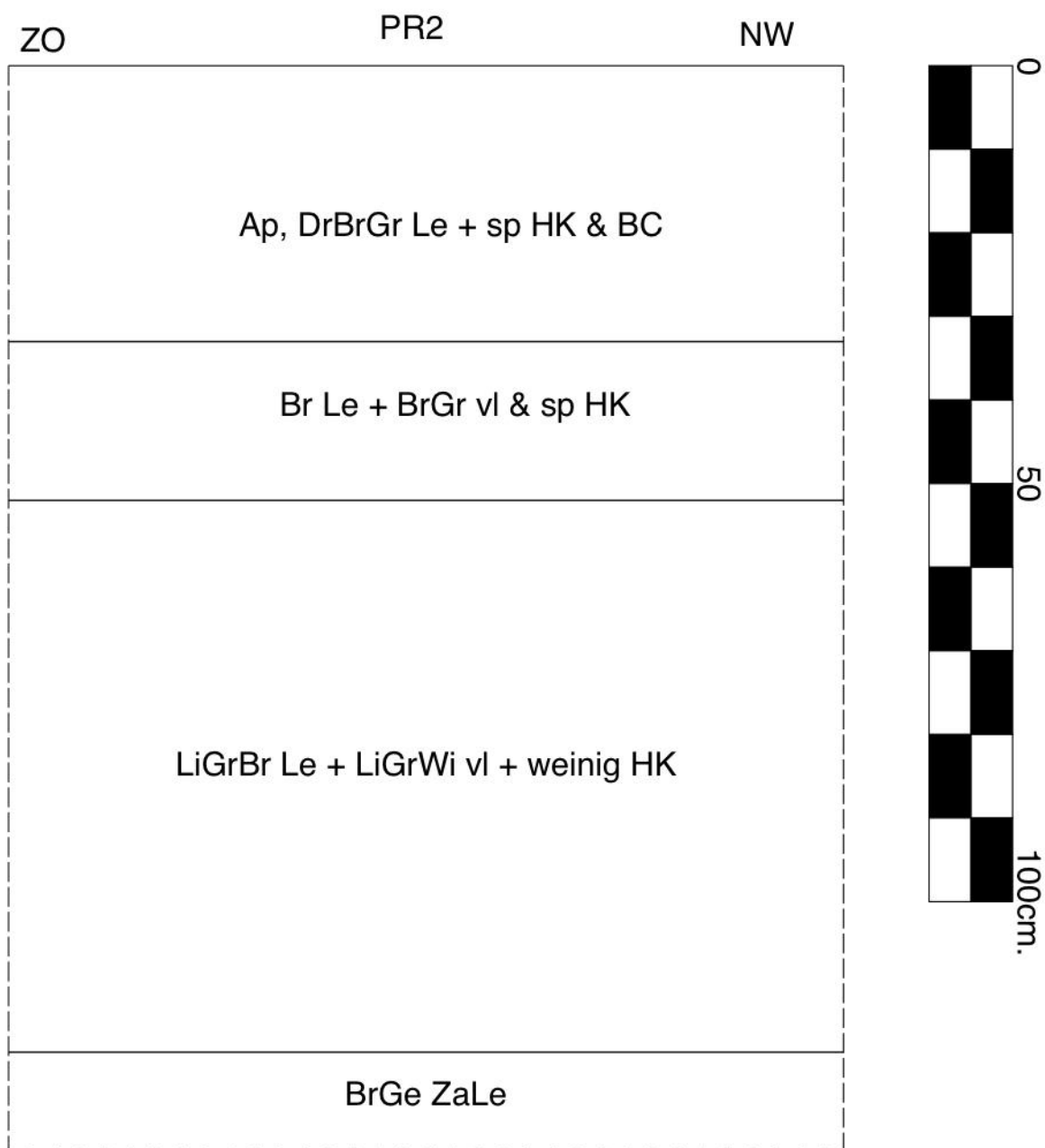
Fotonummer	Spoor	Sleuf	Vlak	Aard
2013-041-01				Werk
2013-041-02	PR1	1		Profiel
2013-041-03	PR1	1		Profiel
2013-041-04	PR1	1		Profiel
2013-041-05		1	1	Overzicht
2013-041-06		1	1	Overzicht
2013-041-07		1	1	Overzicht
2013-041-08		1	1	Overzicht
2013-041-09		1	1	Overzicht
2013-041-10		1	1	Overzicht
2013-041-11		1	1	Overzicht
2013-041-12		1	1	Overzicht
2013-041-13	PR2	2		Profiel
2013-041-14	PR2	2		Profiel
2013-041-15	PR2	2		Profiel
2013-041-16	1	2	1	Vlak
2013-041-17	1	2	1	Vlak
2013-041-18	1	2	1	Vlak
2013-041-19	1	2	1	Vlak
2013-041-20		3		Werk
2013-041-21		2	1	Overzicht
2013-041-22		2	1	Overzicht
2013-041-23		2	1	Overzicht
2013-041-24		2	1	Overzicht
2013-041-25		2	1	Overzicht
2013-041-26		2	1	Overzicht
2013-041-27		2	1	Overzicht
2013-041-28		3	1	Werk
2013-041-29		3	1	Werk
2013-041-30	PR3	3		Profiel
2013-041-31	PR3	3		Profiel
2013-041-32	PR3	3		Profiel
2013-041-33	PR3	3		Profiel
2013-041-34	2	3	1	Vlak

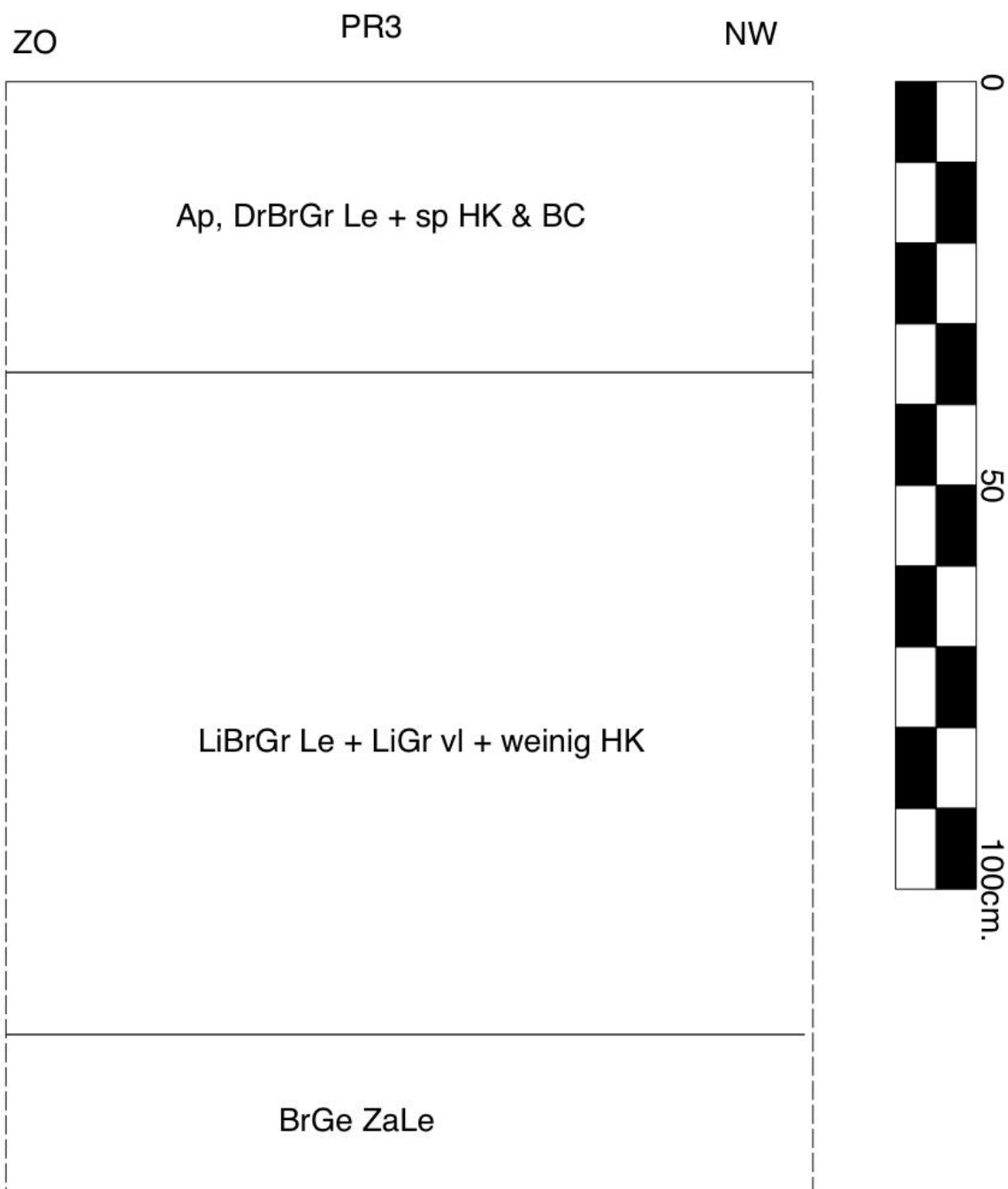
Fotonummer	Spoor	Sleuf	Vlak	Aard
2013-041-35	3	3	1	Vlak
2013-041-36	4	3	1	Vlak
2013-041-37	4	3	1	Vlak
2013-041-38	5	3	1	Vlak
2013-041-39	6	3	1	Vlak
2013-041-40	6	3	1	Vlak
2013-041-41	7	3	1	Vlak
2013-041-42	8, 9	3	1	Vlak
2013-041-43	10	3	1	Vlak
2013-041-44	11	3	1	Vlak
2013-041-45	12	3	1	Vlak
2013-041-46	13	3	1	Vlak
2013-041-47	14	3	1	Vlak
2013-041-48	15	3	1	Vlak
2013-041-49	16	3	1	Vlak
2013-041-50	16	3	1	Vlak
2013-041-51	16	3	1	Vlak
2013-041-52	16	3	1	Vlak
2013-041-53	16	3	1	Vlak
2013-041-54	17	3	1	Vlak
2013-041-55	18	3	1	Vlak
2013-041-56	18	3	1	Vlak
2013-041-57	19	3	1	Vlak
2013-041-58	19	3	1	Vlak
2013-041-59	19	3	1	Vlak
2013-041-60		3	1	Overzicht
2013-041-61		3	1	Overzicht
2013-041-62		3	1	Overzicht
2013-041-63		3	1	Overzicht
2013-041-64		3	1	Overzicht
2013-041-65		3	1	Overzicht
2013-041-66		3	1	Overzicht
2013-041-67		3	1	Overzicht
2013-041-68		3	1	Overzicht

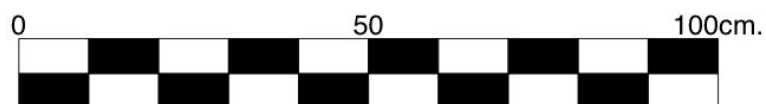
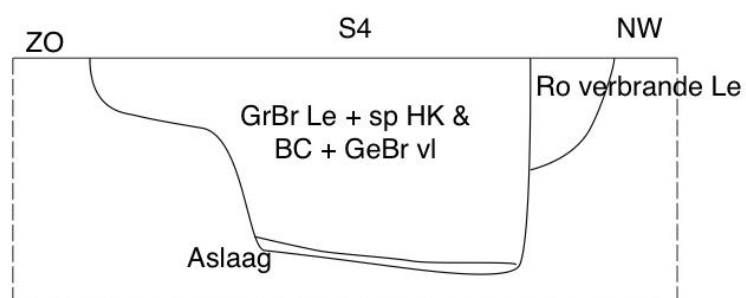
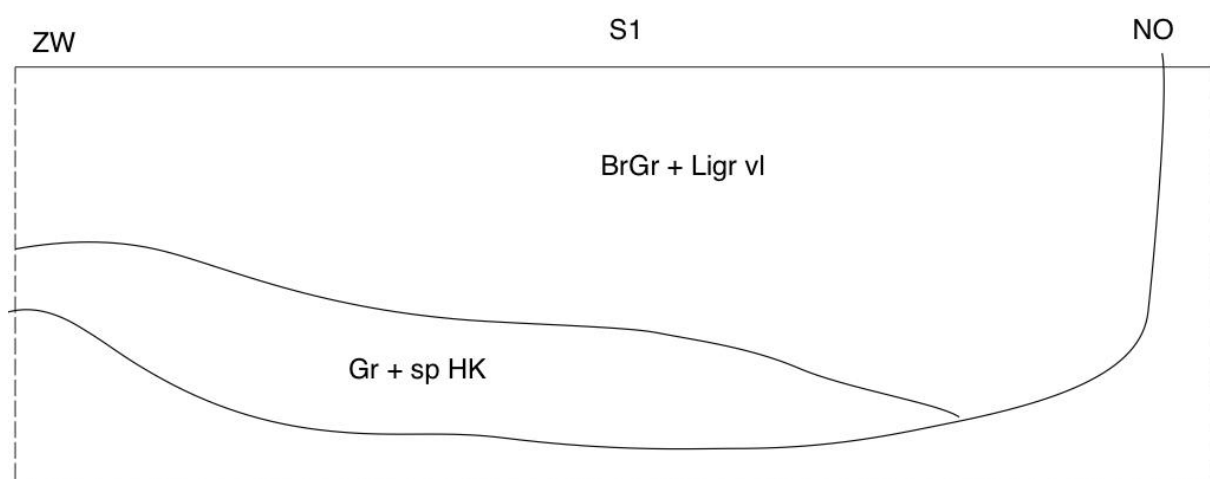
Fotonummer	Spoor	Sleuf	Vlak	Aard
2013-041-69		3	1	Overzicht
2013-041-70		3	1	Overzicht
2013-041-71		3	1	Overzicht
2013-041-72	4	3	1	Coupe
2013-041-73	4	3	1	Coupe
2013-041-74	4	3	1	Coupe
2013-041-75	1	2	1	Coupe
2013-041-76	1	2	1	Coupe
2013-041-77	1	2	1	Coupe
2013-041-78	1	2	1	Coupe
2013-041-79	1	2	1	Werk

Bijlage 4 Coupetekeningen

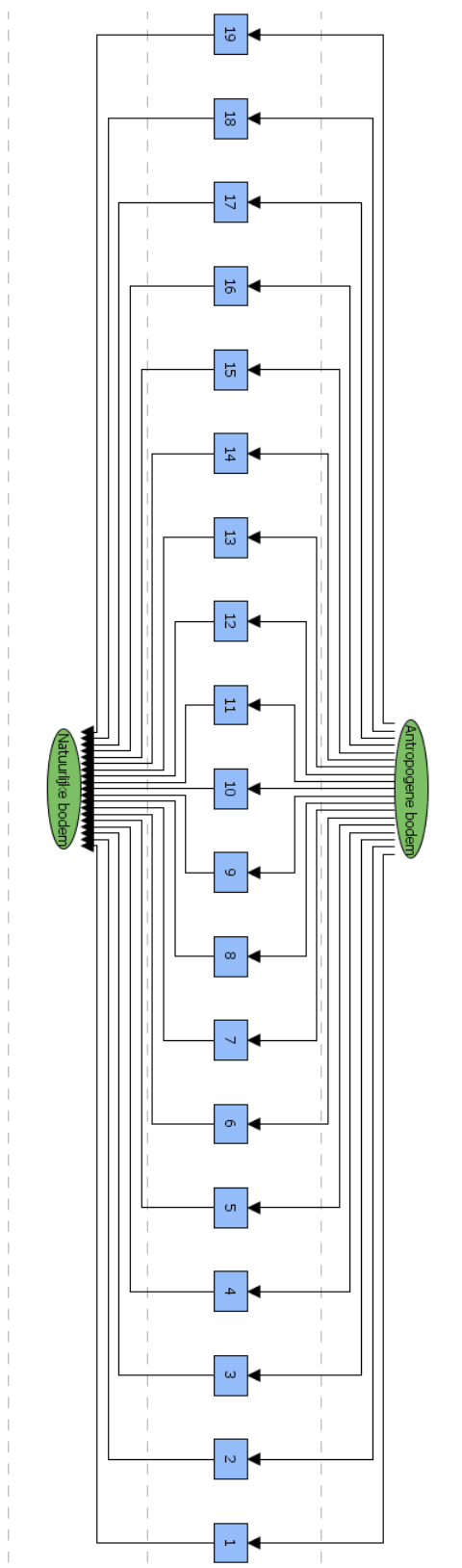

Bijlage 5 Harris-matrix

Bijlage 6 Opgravingsplan

